

40 NAZI ΚΑΙ 50 ΜΠΑΤΣΟΙ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΤΗΣ ΧΡΥΣΗΣ ΑΥΓΗΣ ΣΤΗΝ ΚΑΛΛΙΘΕΑ

Στα μέσα του Νοέμβρη η Χρυσή Αυγή εμφανίστηκε στη γειτονιά της Καλλιθέας, σε μια «μεγάλη ενημερωτική δράση», όπως την αυτοχαρακτήρισε. Ένας σύντροφός μας, είχε την τιμή να παρακολουθήσει από κοντά αυτή τη «δράση», από την αρχή μέχρι και λίγο πριν το τέλος της. Η εξιστόρησή του (μαζί και το φωτογραφικό υλικό που είχε την προνοητικότητα να εξασφαλίσει για να υποστηρίξει τα λεγόμενά του) μας φάνηκε πως ταίριαζε εξαιρετικά με τις ιδέες που κατά καιρούς έχουμε διατυπώσει γύρω από το ζήτημα φασίστες και «κυριαρχία» στο δημόσιο χώρο. Αποφασίσαμε να καταγράψουμε στο χαρτί τα όσα συζητήσαμε προφορικά, ελπίζοντας ότι αυτή η μαρτυρία και τα συμπεράσματά της θα σταθούν χρήσιμα και σε άλλους.

ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΜΠΑΤΣΟΠΟΜΠΗ

Το όλο πράγμα έχει ως εξής: Ήταν Σάββατο μεσημέρι κι είχα βγει από νωρίς στη γύρα γιατί ψάχνω σπίτι. Εκείνη την ώρα ήμουν στα Σαντέ και έπαιρνα κάτι τηλέφωνα. Είδα ένα τσουρμιο που προφανώς είχε κατέβει από το τρένο κι είχαν τραβηχτεί πιο μπροστά, εκεί που ξεκινάει ο δρόμος. Τους κατάλαβα με τη μία ότι ήταν φασίστες. Ήταν καμιά σαραντάδα, μαύρα ρούχα και καπελάκια. Μπροστά καμιά δεκαριά που είχαν το ρόλο του σκληρού και πιο πίσω, μεγαλύτερες ηλικίες και γυναίκες. Τους είδα που κρατάγανε τις εφημερίδες τους στα χέρια. Πλησίασα να κόψω καμιά φάτσα. Κι ενώ αυτοί ήταν μαζεμένοι κάμποση ώρα, κι όλο έλεγα από μέσα μου «τώρα θα ξεκινήσουν», οι ναζί δεν προχώραγαν. Δηλαδή έμειναν χαρακτηριστικά πολλή ώρα στο σημείο του ραντεβού τους. Στην αρχή νόμιζα ότι περίμεναν ενισχύσεις, αλλά πέρασε ένα τρένο, πέρασε κι άλλο τρένο, κι αυτοί τίποτα. Τελικά κάποια ώρα μετά, κατάλαβα τι περίμεναν. Από τη γέφυρα του Ταύρου έσκασε μια κλούβα των ΜΑΤ, δύο τζιπ ΟΠΚΕ και επτά μηχανές ΔΙΑΣ. Οι

τύποι όντως περίμεναν ενισχύσεις, αλλά στην περίπτωση μας οι ενισχύσεις ήρθαν κατευθείαν από τη ΓΑΔΑ.

Η φάση ήταν τελείως γελοία. Όταν οι ναζί είδαν τους μπάτσους, ξεκίνησαν το μοίρασμα τους. Ξέρεις, ήταν το σήμα που περίμεναν για να ξεκινήσουν. Σου λέω το κόνε ήταν τελείως απροκάλυπτο. Δηλαδή μπροστά πήγαιναν οι ναζί κι ακριβώς από πίσω οι μπάτσοι. Για να καταλάβεις πόσο απροκάλυπτο: η χακί διμοιρία ξεπέζεψε από την αρχή της Σιβιτανίδου, οι ματάδες έβαλαν τα κράνη, πήραν τις ασπίδες και κόλλησαν πίσω από τους ναζί. Ακολουθούσαν οι ΔΙΑΣ, κολλητά πιο πίσω η κλούβα και πίσω από την κλούβα τα τζιπ ΟΠΚΕ. Όποιος το έβλεπε live το καταλάβαινε ως μια μεγάλη μπατσοπομπή. Άκουσα έναν πισιρικά που ρώταγε το διπλανό του «τι θέλουν οι κωλόμπατσοι;». Και μετά που είδα τις φωτογραφίες που ανέβασαν οι φασίστες στο σάιτ τους κατάλαβα ότι αναμεταξύ τους υπήρχε κάποιος ειδικός της πολιτικής προπαγάνδας και της σκηνοθεσίας. Δηλαδή, στις αναρτήσεις τους δεν υπήρχαν πουθενά οι μπάτσοι, οι φωτογραφίες τους ήταν προσεκτικά ραμμένες και κομμέ-

νες, η αφήγησή τους έβγαζε έναν αέρα κυριαρχίας στο πεζοδρόμιο. Σαν να λέμε η μέρα με τη νύχτα.

Κατά τα άλλα τι να πω; Τους πήρα από πίσω από την αρχή ως και περίπου το τέλος. Κανείς δε μου είπε τίποτα, κανείς δε με απομάκρυνε. Βασικά κατάλαβα ότι οι προτεραιότητές τους ήταν άλλες: είχαν έναν τύπο που τους υποδείκνυε το δρομολόγιο, τους έστησε στην πλατεία Κύπρου μπροστά απ' το άγαλμα για φωτογραφία και γενικώς τους συντόνιζε. Η πορεία τους ήταν μια κι έξω: δεν είχε στάσεις, δεν είχε κουβεντούλα, δεν είχε χαλαρότητα. Οι ναζί πήγαιναν καρφί στο σημείο λήξης, λες και βιάζονταν να τελειώσουν, περισσότερο έβγαζαν φόβο, παρά ευχαρίστηση.

Ήθελα κιόλας να πω ότι, επειδή τους μέτρησα όλους έναν προς έναν, ανάμεσά τους δεν υπήρχε κανένας Καλλιθεώτης. Μόνο άγνωστες φάτσες έβλεπα. Αυτό που έχω κατάλαβει, όχι μόνον επειδή τους είδα στην Καλλιθέα, αλλά επειδή το παρακολουθώ το πράγμα, είναι ότι αυτό που ονομάζουν «τοπικές δράσεις» είναι στην πραγματικότητα η κάθοδος στον δρόμο λίγων δεκάδων ναζί που περιφέρονται ανά την Αθήνα, αναλόγως σχεδιασμού. Αυτό το «δεν είχε Καλλιθεώτες» δε στο λέω με τη γνωστή

40 NAZI, 50 ΜΠΑΤΣΟΙ

Ε, ναι λοιπόν! Η «κυριαρχία» της Χρυσής Αυγής στο πεζοδρόμιο, τα σκληρά αγόρια με τις μαύρες μπλούζες, οι ιδεολόγοι εθνικιστές χρειάζονται ένα σκασμό μπάτσους για να περπατήσουν είκοσι λεπτά σε μια γειτονιά. Δεν έχουμε ανάγκη από φωτογραφίες για να πειστούμε, αλλά μιας κι έπεσε στα χέρια μας ένα τέτοιο ντοκουμέντο, είπαμε να το αξιοποιήσουμε... Στη σειρά: δύο τζιπ οπκε, μια κλούβα εν κινήσει, επτά μηχανές ΔΙΑΣ κι όλη η διμοιρία πεζή με φορεμένα κράνη και ασπίδες στα χέρια (οι χακήδες προπορεύονται, δεν τους έπιασε ο φωτογράφος).

τοπικιστική υπερηφάνεια - κι άμα είχε δηλαδή τι θα άλλαζε; -, αλλά το αναφέρω για να πω ότι τελικά οι ναζί όχι μόνον δεν έχουν καταφέρει να κερδίσουν τις γειτονιές, αλλά χρειάζονται κι έναν στρατό από μπάτσους για να κάνουν ένα απλό μοίρασμα. Ρε φίλε, εμείς κάνουμε πόσα μοιράσματα μέσα στο μήνα, πόσες ομάδες σ' όλη την Αθήνα κάνουν το ίδιο, συμφωνείς διαφωνείς μαζί τους, κι αυτοί για ένα εικοσάλεπτο μοίρασμα ανέβασαν είκοσι φωτογραφίες και κατέβασαν πενήντα μπάτσους να τους φυλάνε...

Να σου πω την αλήθεια, σε αντίθεση μ' αυτούς που είχαν προσγειωθεί ουρανοκατέβατοι, εγώ ένωθα άνετος. Ήμουν στην περιοχή μου, ήξερα τους δρόμους, ήξερα τους ανθρώπους. Κι είπα να πάρω κάτι που στην αρχή μου φάνηκε σα ρίσκο. Δηλαδή άρχισα να τους τραβιάω φωτογραφίες, πρώτα από απόσταση κι ύστερα όλο και πιο χύμα. Είδα ότι δεν αντιδρούσε κανείς κι έτσι τους τράβαγα μέσα στη μούρη τους. Οι ναζί ήταν αγχωμένοι να τελειώσουν, δεν έδιναν σημασία σε τέτοιες λεπτομέρειες. Αλλά και γενικά, η σύνθεση της φασιστοδιαδήλωσης ήταν αρκετά αποκαλυπτική. Θέλω να πω ότι η πλειοψηφία τους καθόλου δεν ήταν σφίχτες και γυμναστηριακοί, αλλά αποτελούνταν κυρίως από μεσήλικες και κάμποσες γυναίκες. Αυτή η μαλακία που λένε οι αριστεροί για τα «τάγματα εφόδου» είναι στην πραγματικότητα μια εικόνα που θέλει να πουλήσει η ίδια η Χρυσή Αυγή. Αυτό που είδα εγώ από κοντά ήταν ένα πράγμα που δε μπορούσε να αντεπεξέλθει στις δυσκολίες του δρόμου, πόσο μάλλον σε οργανωμένη αντιπαράθεση... Κι είναι εδώ που κολλάει η αστυνομία...

ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ ΚΑΙ NAZI, 2018

Ξέρεις, μετά που πήγα σπίτι (στο παλιό, γιατί καινούριο δεν βρήκα...) σκεφτόμουν όλη αυτή τη φάση με την αστυνομία και τους ναζί. Δηλαδή συμφωνώ και γω ότι οι ναζί είναι, ήταν και θα είναι πάντα μια πτυχή της αστυνόμευσης. Συμφωνώ ότι ο παρακρατικός τους χαρακτήρας, ιστορικά και πρακτικά τους οδηγεί να είναι τακίμια με τους μπάτσους, το 'χουμε δει όλοι και στην πράξη και στη θεωρία και δεν έχω λόγο να αμφιβάλω. Μου φαίνεται ωστόσο ότι αυτή η σχέση των μπάτσων με τους ναζί έχει διάφορες πλευρές, που αρκετές φορές μας διαφεύγουν.

Έχω σκαλώσει μ' αυτό που μας έλεγαν το 2012 διάφοροι σύντροφοι από τη Νίκαια, τότε που η φάση των ναζί ανέβαινε. Μας περιέγραφαν κάτι σαββατιάτικες βόλτες του τοπικού πυρήνα της ΧΑ και θυμάμαι χαρακτηριστικά να περιγράφουν τη σύνθεσή τους ως αποκλειστικά αντρική. Το κερασάκι στην τούρτα ήταν το γεγονός πως ακριβώς πίσω από την φασιστοδιαδήλωση ακολουθούσε με το μηχανάκι του σε απόσταση αναπνοής ο Γιοβανίδης, ο περιβόητος τότε διοικητής του τοπικού Αστυνομικού Τμήματος. Αυτή τη σχέση την καταλάβαινα με τα μυαλά που είχα τότε ως επιβεβαίωση του συνθήματος «μπάτσοι και ναζί το ίδιο μαγαζί». Πλέον, μετά τα όσα έχουν μεσολαβήσει, προσπαθώ να εξηγήω τα πράγματα καλύτερα: σκέφτομαι δηλαδή ότι η παρουσία του τοπικού μπατσοαρχηγού πίσω από τους ναζί στη Νίκαια δεν είχε το νόημα της προστασίας με τη σωματική έννοια. Ένα γουρούνι περισσότερο, όταν τα γουρούνια που προπορεύονταν ήταν ήδη τριάντα, δεν κάνει τη διαφορά. Από την άλλη, όμως, η παρουσία ενός υψηλόβαθμου μπάτσου στις δημόσιες εμφανίσεις των ναζί απέπνεε έναν συμβολισμό. Έδειχνε σε φίλους και εχθρούς ότι

η κάθοδος των ναζί στο πεζοδρόμιο ήταν κομμάτι ενός ευρύτερου μπατσοσχεδιασμού. Ο Γιοβανίδης επικύρωνε με την παρουσία του τους πολιτικούς σχεδιασμούς της δημόσιας τάξης για την εποχή. Κι ήταν γι' αυτό που ήταν ένας. Το ζήτημα δεν ήταν αριθμητικό, ήταν ευθύς εξαρχής πολιτικό.

Η προχτεσινή φάση στην Καλλιθέα, εν τω μεταξύ, καθόλου δεν ήταν τέτοιο πράγμα. Δηλαδή έκανε μπαμ από χίλια χιλιόμετρα ότι η παρουσία τόσο πολλών μπάτσων ερχόταν απλώς να διασφαλίσει ότι οι ναζί δε θα φάνε μάπες. Κατάλαβες; Οι ίδιοι οι ναζί είχαν πάρει τηλέφωνο τους μπάτσους για να περιφρουρήσουν τη δημόσια παρουσία τους. Εδώ το πράγμα είχε πολύ λιγότερους συμβολισμούς κι όλο και περισσότερη πρακτική χρησιμότητα: οι μπάτσοι ακολουθούσαν μια εντολή φύλαξης μιας δημόσιας συγκέντρωσης. Το σημαντικό μ' αυτές τις εντολές είναι ότι τη μια φορά μπορεί να δίνονται και την άλλη να μη δίνονται. Οπότε, το πράγμα θα δείξει για τις μελλοντικές κατευθύνσεις της σχέσης κρατικών επιδιώξεων, μπατσικών μηχανισμών και της ναζιστικής καθόδου στο πεζοδρόμιο.

Κατά τα άλλα, ξέρω... Σ' αυτές τις περιπτώσεις μας πιάνει πάντα η πρεμούρα «κάτι» να κάνουμε. Είναι η πιο υγιής πρώτη αντίδραση για οποιονδήποτε αντιφασίστα βλέπει σαράντα ναζί να παρελαύνουν στη γειτονιά του. Δεν μπορώ να πω ότι λειτουργώ διαφορετικά. Κατευθείαν το χέρι μου πήγε στο τηλέφωνο, στο γνωστό μηχανικό αυτοματισμό που θέλει όλες τις κοινωνικές σχέσεις να υποτάσσονται στο «εδώ» και στο «τώρα». Εν τέλει αποφάσισα να μην κάνω τίποτα. Έτσι κι αλλιώς, ποτέ τα ζητήματά μας, πόσο μάλλον αυτά τα ζητήματά μας, δε λύθηκαν μ' ένα κουμπί. Το κοντινό μέλλον θα δείξει...

NAZI ME ΜΠΙΡΣΙΜ, NAZI ΧΩΡΙΣ ΜΠΙΡΣΙΜ

Λέγεται ότι ο Τάσος Μπιρσίμ, μπορούσε να κάνει μια συγκέντρωση των 200 ατόμων να μοιάζει στην τηλεόραση με λαοθάλασσα. Οι ειδικές οπτικές γωνίες, το ζουμάρισμα και η επιστράτευση ανθρώπων με συγκεκριμένους ρόλους μέσα στο πλήθος ήταν όλα τους τεχνικοπολιτικά εργαλεία στα χέρια του σκηνοθέτη. Η αριθμητική γιγάντωση μιας μικρής πολιτικής συγκέντρωσης είχε κατά νου να προκαλέσει τρόμο στον αντίπαλο,

να εμφυσήσει θάρρος στον εικονιζόμενο και τελικά να κατασκευάσει μια «ψεύτικη αλήθεια». Φυσικά βέβαια, τότε ήταν ακόμη τα '80ς.

Στην εποχή της μαζικής μηχανικής μεσολάβησης από την άλλη, τέτοια κολπάκια θα έπρεπε απλώς να προκαλούν το γέλιο. Κι όμως η βαθιά, σχεδόν μεταφυσική πίστη, στην Αλήθεια της φωτογραφίας αποδεικνύει ότι σ' έναν πραγματικά αντεστραμμένο κόσμο, το αληθινό είναι μόνο μια στιγμή του ψεύτικου.